

TÁLIM PROCESINDE INTERAKTIV METODLARDAN PAYDALANIWDIŃ ÁHMIYETI

Abdiyev Jenisbay Genjebayevich

Tashkent informaciyalıq texnologiyaları universiteti Nókis filiali
assistent-oqıtıwshısı

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10682971>

ARTICLE INFO

Received: 14th February 2024

Accepted: 19th February 2024

Online: 20th February 2024

KEYWORDS

Oqıtıwdıń interaktiv usılları, tálim procesi, oqıwshılardıń aktivligi, aktiv tálim, tálim texnologiyaları, sheriklik, pikir almasıw, zamanagóy tálim usılları.

ABSTRACT

Házirgi waqıtta tálim procesi barǵan sayın jedellesip, oqıtıw metodikasın turaqlı túrde rawajlandırıw hám jetilistiriwdi talap etpekte. Oqıw procesin qızıqlı hám nátiyjeli ótkeriwdiń eń nátiyjeli usıllarınan biri oqıtıwdıń interaktiv usıllarınan paydalanıw bolıp tabıladı. Bul maqalada interaktiv usıllardı tálim processinde qollawdıń áhmiyeti hám abzallıqları, sonıń menen birge, olardı tálimniń túrli tarawlarında qollaw boyınsha mısallar keltirilgen.

Oqıtıwdıń interaktiv usılları - oqıwshılardı oqıw procesine aktiv tartatuǵın, olardıń aktivligi, qatnasıwı hám ǵárezsizligin xoshametlendiretuǵın oqıtıwǵa jantasıw bolıp tabıladı [2]. Studentler ushın maǵlıwmat hám kórsetpelerdi passiv qabıl etetuǵın dástúriy usıllardan ayırıqsha túrde, interaktiv oqıtıw usılları aktiv baylanıs, óz-ara tásir, sheriklik hám talqılaw ushın sharayat jaratadı.

Interaktiv oqıtıw usıllarına tómendegi mısallardı keltiriw múmkin :

1. Debat - arnawlı bir mashqala yamasa másele maydanınan eń jaqsı sheshim tabıw maqsetinde kerı pikirlerdi úyreniw.
2. Rolli oynılar - oqıwshılar arnawlı bir rolǵa eliklew etip, berilgen jaǵday sheńberinde óz-ara munasábette bolatuǵın jaǵdaylı shınıǵıwlar.
3. Topar jumısı - kishi gruppalarda wazıypalar, joybarlar yamasa mashqalalardı birgelikte sheshiw, baylanıs jáne social kónlikpelerdi rawajlandırıwǵa járdem beredi.
4. Ámeliy tapsırmalar - studentlerden bilim hám kónlikpelerdi ámeliyatta aktiv qollawdı talap etetuǵın wazıypalar [5].
5. Interaktiv lekciyalar hám prezentaciyalar - tuńlawshılardı lekciyaǵa tartıw ushın texnologiyadan paydalanıw, mısalı, sorawlar, dodalawlar hám basqalar.

Oqıtıwdıń interaktiv usıllarınan paydalanǵan halda oqıtıwshılar oqıwshılardı oqıw procesinde aktiv qatnasıwǵa hám kurs materialın tereńrek túsiniwge iytermeleytuǵın jáne de qızıqlı hám nátiyjeli oqıw ortalıǵın jaratadı.

Tálim procesinde interaktiv oqıtıw usıllarınan paydalanıw júdá kóp artıqmashılıqlarǵa iye, atap aytqanda :

1. Oqıw procesin aktivlestiriw: oqıtıwdıń interaktiv usılları oqıwshılardı oqıw procesine aktiv tartıwǵa járdem beredi, bul olarǵa materialdı jaqsıraq túsiniwge jáne onı uzaq múddet eslep qalıwǵa járdem beredi.
2. Sın pikirlew hám analitik kónlikpelerdi xoshametlew: Interaktiv tálim usılları arqalı studentler informaciyanı analiz qılıwdı, mashqalalardı túrli kózqarastan kórip shıǵıwdı hám sın pikirlewdi rawajlandırıwdı úyrenedi.
3. Baylanıs jáne social kónlikpelerdi rawajlandırıw: gruppada islew, tartıs hám dialog oqıwshılarda ushırasıw, sheriklik qılıw, óz pikirlerin bildiriw hám basqalardıń kózqarasın tıńlaw qábiletin rawajlandırıwǵa múmkinshilik beredi [1].
4. Maǵlıwmattı ózlestiriw hám materialdı yadlawdı jaqsılaw : interaktiv shınıǵıwlarında qatnasıw sebepli maǵlıwmat jaqsıraq este qaladı, sebebi studentler úyrenilgen materialdı ámeliyatta aktiv qollaydı.
5. Tálimge motivaciya hám qızıǵıwshılıq : Oqıtıwdıń interaktiv usılları oqıw procesin jáne de qızıqlı, reń-bereń etedi, bul bolsa oqıwshılardıń bilim alıwǵa bolǵan qızıǵıwshılıǵın asırıwǵa hám tálim nátiyjelerin jaqsılawǵa járdem beredi.

Oqıtıwdıń interaktiv usıllarınan paydalanıw oqıwshılardıń oqıw processinde aktiv qatnasın hám tálimde jaqsı nátiyjelerge erisetuǵın jáne de nátiyjeli tálim ortalıǵın jaratıwǵa járdem beredi.

Interaktiv oqıtıw usılları tálimniń derlik barlıq tarawlarında tabıslı qollanıwı múmkin, atap aytqanda :

1. Til kursları : til kónlikpelerin shınıǵıw qılıw, baylanıs kónlikpelerin rawajlandırıw hám bilimlerde ámeliyatta qollaw ushın rolı oýınlar, tartıslar, gruppada jumıslarınan paydalanıw.
2. Matematika hám pán: matematika hám pán túsiniwleri kúsheytiw ushın ámeliy tapsırmalar, laboratoriya shınıǵıwları hám interaktiv simulyatsiyalar ótkeriw.
3. Informaciya texnologiyaları : IT proceslerin túsiniwdi jaqsılaw hám informaciya texnologiyaları salasında kónlikpelerdi rawajlandırıw ushın interaktiv texnologiyalar, vebinarlar, oqıw oýınlarınan paydalanıw.
4. Kórkem óner hám dizayn: dóreiwshilikti rawajlandırıw ushın dóreiwshilik sabaqları, kollektiv dóreiwshilik, kórkem óner dóretpelerin talqılaw [8].
5. Medicinalıq tálim: bolajaq medicina qánigeleriniń ámeliy kónlikpeleri hám kásiplik kompetenciyanı rawajlandırıw ushın klinikalıq simulyaciya, jaǵday usılları, oqıw ilajlarınan paydalanıw.
6. Oqıtıwshı tárbiyası: bolajaq oqıtıwshılardı tayarlaw, stilistik kónlikpelerdi rawajlandırıw, sabaqlardı ótkeriw hám túrli taypadaǵı oqıwshılar menen islew kónlikpesin qalıplestiriw ushın oqıtıwdıń interaktiv usıllarınan paydalanıw.

Sonday etip, interaktiv oqıtıw usılları tálim procesi natıyjeliligini asırıw, oqıwshılardıń kónlikpe hám ilmiy tájriybelerin rawajlandırıw hám de qızıqlı hám nátiyjeli tálim ortalıǵın jaratıw maqsetinde tálimniń túrli tarawlarında tabıslı qollanıwı múmkin.

Tálim procesine interaktiv oqıtıw usılların tabıslı engiziw ushın tómendegi usınıslarǵa ámel qılıw usınıs etiledi:

1. Tıńlawshılardıń mútajlikleri hám qásiyetlerin bahalaw: olardıń nátiyjeli tálim alıwın támiyinlew ushın interaktiv usıllardı tańlawda studentlerdiń bilim dárejesi, jası, qızıǵıwshılıqları hám mútajliklerin esapqa alıw.

2. Oqitwshılardı tayarlaw: Oqitwshılardı oqıtıwdıń interaktiv usıllarınan paydalanıwǵa úyretiw, interaktiv sabaqlardı jaratıw hám ótkeriw ushın resurslar hám qurallar menen támiyinlew.
3. Oqıw materialların jaratıw : Xızmetler, oynılar, veb-saytlar, videolar hám basqa interaktiv elementlerdi óz ishine alǵan interaktiv oqıw materialların tayarlaw.
4. Texnologiyadan paydalanıw: zamanagóy informaciya texnologiyaların, interaktiv doskalardı, interaktiv sabaqlar hám oqıw ilajların ótkeriw ushın onlayn platformalardı engiziw.
5. Sheriklikti xoshametlendiriw: baylanıs kónlikpelerin hám sheriklikti rawajlandırıw ushın gruppada islew, talqılaw, dialog hám mashqalalardı birgelikte sheshiwdi xoshametlendiriw.
6. Pikir bildiriw: Oqıw nátiyjelerin bahalaw, oqıwshılardıǵa pikir bildiriw, juwmaqlar tiykarında oqıtıw usılların maslastırıw.
7. Turaqlı jetilistiriw: jańa usıllar, tálim texnologiyalarına ámel qılıw, kásiplerler menen tájiriye almasıw, kásiplik treningler hám seminarlarda qatnasıw [6].

Interaktiv tálim usılların tálim procesine integraciya qılıw waqıt, kúsh hám tayarlıqtı talap etedi, lekin ol jáne de nátiyjeli hám qızıqlı úyreniwdi támiyinleydi, oqıwshılardıń mamanlıǵın asıradı hám unamlı tálim tájiriyesin jaratadı.

Juwmaq. Interaktiv oqıtıw usılları zamanagóy tálimde zárúrli orın tutıp, jáne de qızıqlı hám nátiyjeli oqıw ortalıǵın jaratadı. Tálimniń túrli tarawlarında interaktiv usıllardan paydalanıw bilimderdi tereńrek ózlestiriwge, oqıwshılardıń kónlikpe hám ilmiy tájiriyelerin rawajlandırıwǵa járdem beredi, sonıń menen birge, olardıń tálim processinde aktiv qatnasın xoshametlendiredi.

References:

1. Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (Eds.). (2001). A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. Longman.
2. Harasim, L. (2012). Learning theory and online technologies. Routledge.
3. Kalmuratova, A., & Kalmuratova, I. (2023). THE IMPORTANCE OF VALIDATION SYSTEM IN SPEAKING TESTS. Евразийский журнал академических исследований, 3(3 Part 3), 62-64.
4. Kalmuratova, I., & Arepov, J. (2023). QARAQALPAQ HÁM INGLIS TILLERINDE ATLIQTIN KÓPLIK KATEGORIYASININ ANLATILIW ÓZGESHELIKLERI. Бюллетень педагогов нового Узбекистана, 1(12), 11-13.
5. Kirschner, P. A., Sweller, J., & Clark, R. E. (2006). Why minimal guidance during instruction does not work: An analysis of the failure of constructivist, discovery, problem-based, experiential, and inquiry-based teaching. Educational psychologist, 41(2), 75-86.
6. Laurillard, D. (2002). Rethinking university teaching: A conversational framework for the effective use of learning technologies. Routledge.
7. Makhsetovna, K. I., & Shamuratovna, K. A. (2023). TYPES OF VALIDITY IN SPEAKING TESTS. American Journal Of Philological Sciences, 3(03), 18-21.
8. Puentedura, R. R. (2006). Transformation, technology, and education. THRP.